

ارزیابی میزان کارآفرینی دانشگاه‌های سراسر ایران (مطالعه موردی دانشگاه سمنان)

شهین امیدی^۱، علی اکبر امین بیدختی^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، موسسه آموزش عالی کومش.

^۲ استادتمام، موسسه آموزش عالی کومش.

نام نویسنده مسئول:

شهین امیدی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۳/۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۵/۱

چکیده

هدف از این پژوهش ارزیابی میزان کارآفرینی دانشگاه‌های سراسر ایران (مطالعه موردی دانشگاه سمنان) می‌باشد. بر اساس موضوع و اهداف مورد مطالعه، این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری کلیه دانشجویان دانشگاه دولتی سمنان در نظر گرفته شد که تعداد آنها برابر با ۲۶۴۰ نفر گزارش شد. نمونه آماری نیز با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۳۳۵ برآورد شده است که این تعداد نمونه به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه سنجش قابلیت کارآفرینی دانشجویان (مردان‌شاهی و دولتی، ۱۳۹۴) می‌باشد. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ بررسی شد. با توجه به این که مقدار آلفای کرونباخ برای متغیرهای ریسک‌پذیری (۰/۶۰۵)، عزم و اراده (۰/۹۴۱)، توفیق طلبی (۰/۹۷۴)، خلاقیت (۰/۷۱۱)، استقلال طلبی (۰/۹۶۱) و برای کل پرسشنامه (۰/۹۴۲) بدست آمد، ابزار از پایایی مناسب برخوردار بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های میانگین و t -test تک نمونه‌ای به کمک نرم افزار SPSS-V23 استفاده شد. با توجه به میانگین‌های بدست آمده برای ابعاد کارآفرینی که از میانگین معیار بالاتر می‌باشند می‌توان گفت وضعیت عزم و اراده با میانگین (۳/۹۳)، وضعیت توفیق طلبی با میانگین (۳/۶۸)، وضعیت استقلال طلبی با میانگین (۲/۹۱) در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد و وضعیت ریسک‌پذیری با میانگین (۲/۳۰۳)، وضعیت خلاقیت با میانگین (۲/۲۸) در دانشجویان دانشگاه سمنان با توجه به اینکه از میانگین معیار کمتر می‌باشند، در شرایط مناسبی قرار ندارد.

واژگان کلیدی: کارآفرینی، ریسک‌پذیری، عزم و اراده، توفیق طلبی، خلاقیت، استقلال طلبی.

مقدمه

شرایط اقتصادی، صنعتی، اجتماعی و فرهنگی امروز کشور به گونه ای است که حل مشکلات و تنگناها، الگوها و راه حل‌های جدید و متفاوتی را طلب می‌کند. ترکیب جمعیتی جوان کشور، ضرورت ایجاد فرصت‌های شغلی و ... از عوامل عمده‌ای هستند که موجب می‌شوند سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان کلان کشور به منبع درآمد سهل الوصول بیندیشند و بی شک آن منبع جز ابتکار، خلاقیت و نوآوری چیز دیگری نیست. امروزه نیروی انسانی به عنوان یک منبع نامحدود و محور هر نوع توسعه مطرح می‌باشد. در این بین کارآفرینان به طور خاص دارای نقشی موثرتر در فرآیند توسعه اقتصادی‌اند. تحقیقات نشان داده که بین رشد اقتصادی و تعداد کارآفرینان در یک کشور همبستگی مثبت وجود دارد. زیرا کشوری که دارای تعداد زیادی کارآفرین باشد از محرک‌های تجاری و اقتصادی قویتری برخوردار است. آموزش و پرورش کارآفرینان نیازمند یک متدولوژی آموزشی اجرایی برای همکاری تنگاتنگ بین صنعت و دانشگاه جهت مواجهه با فشارهای شدید اجتماعی حاصل از رشد سریع فناوری و کمبود نیروی انسانی متخصص در جهان امروز است.

افزایش جمعیت، تحولات ملی و منطقه ای و همچنین دگرگونی‌های سریع تکنولوژیک اتفاقی است که فرآیند آموزش و هدایت افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، از این رو همگام سازی و متناسب نمودن دروس و اهداف آموزشی با تحولات جهانی از وظایف اساسی و اجتناب ناپذیر دولت‌ها در جهت دستیابی به اقتدار و رفاه اجتماعی می‌باشد. در این بین دانشگاه‌ها از طریق پژوهش و پرورش دانشجویان و متخصصان نقشی کاربردی و زیربنایی در توسعه علوم و دانش نوین دارند. امروزه دانشجویان از مؤسسه‌های آموزش عالی فارغ‌التحصیل و وارد محیطی می‌شوند که به سرعت در حال تغییر و نوآوری است. فن‌آوری و عوامل مرتبط با آن هر روزه دنیای فرصت‌های شغلی را تغییر می‌دهد و مشاغل جدیدی را ایجاد می‌کنند (کالینس^۱ و همکاران، ۲۰۰۴). وضعیت اقتصادی و ترکیب جمعیتی امروز، ما را نیازمند یافتن راهکارهایی در صحنه‌ی اقتصادی می‌کند و در این راستا داشتن الگوها و راهکارهای مناسب برای آموزش، تربیت و استفاده بهینه از نیروی فعال و کارآفرین در جوامع و برنامه‌هایی برای تشویق دانشجویان به کارآفرین شدن و شناخت عوامل و فرآیندهای تصمیم‌سازی که منجر به کارآفرین شدن آن‌ها می‌شود، ضروری است (انگآ، ۲۰۱۰). از این رو کشورهای در حال توسعه مانند ایران نیز برای دستیابی به مزیت‌های رقابتی و حل مشکلات عمومی جامعه مانند بیکاری و نظایر آن ملزم به توسعه‌ی اقتصادی کشورها و به ویژه کشورهای توسعه یافته شده است (نبی و لنینان^۲، ۲۰۱۱). کارآفرینی یکی از مباحث داغ چند دهه گذشته بوده است و گامی برای رسیدن به توسعه پایدار می‌باشد. تغییر و تحول سریع علم و فن‌آوری در سال‌های اخیر، کشورهای جهان بخصوص کشورهای کمتر توسعه یافته را با چالش‌های جدید روبرو ساخته است که گذر از آن‌ها نیازمند بکار گرفتن رویکردها و روش‌های خلاقانه است. در این میان، نقش کارآفرینی و وجود افراد کارآفرین می‌تواند تعیین کننده باشد و شاید به همین دلیل اقتصاددانان کارآفرینی را موتور رشد اقتصادی تعبیر کرده‌اند. کارآفرینی از طریق کشف فرصت‌ها و بهره‌برداری مناسب از آن‌ها، ایجاد فرصت‌های اشتغال، تغییر در محیط زندگی می‌تواند به توسعه کمک کند.

از عمده‌ترین جریان‌های حاکم بر حیات بشری در آغاز هزاره سوم میلادی فرآیند کارآفرینی و خلاقیت است که بر اساس و بسترساز تغییر و تحول و دگرگونی است. افراد، سازمان‌ها و جوامعی که نتوانند خود را با این تحولات پرشتاب همگام کنند دچار توقف و سکون می‌شوند. در این میان افرادی هستند که در زمانی که همگان بر هرج و مرج، نابسامانی، تناقض و عدم تعادل اذعان دارند، به دنبال بدست آوردن فرصتی هستند تا بتوانند با ارائه محصول و یا خدمت جدیدی به جامعه، تعادل را برقرار کرده و اوضاع را سامان بخشند و ارزشی از خود بر جای گذارند (طاهری و همکاران، ۱۳۸۹). این افراد محور توسعه و پیشروان رشد و توسعه اقتصادی به شمار می‌آیند (دیبیز^۳، ۲۰۰۲). در مباحث مربوط به کارآفرینی، بحث به کارگیری اندیشه، نوآوری و فرصت‌جویی مطرح می‌شود. تجربه نشان داده است، سازمان‌هایی که بیشتر به این ابزارها متکی بودند، در بلندمدت موفقیت بیشتری داشته‌اند. بنابراین سازمان‌ها باید نوآوری داشته باشند تا بتوانند زنده بمانند و بهترین روش آن است که افراد خلاق را تشویق کرد تا در ساختار سازمان به یک کارآفرین تبدیل شوند (پرداختچی و همکاران، ۱۳۸۷). کارآفرینی بر بها دادن به خلاقیت و نوآوری استوار

1. Collins

2. Engle

3. Nabi & Linan

4. Dees

است. کارآفرینان افراد خلاق هستند که ایده‌های نو تولید کرده و آن را در قالب یک شرکت به سرانجام می‌رسانند. به علاوه در شرکت های کارآفرین، کارکنان می‌توانند به دنبال ناشناخته‌ها بروند و روش‌های جدیدی را به محک تجربه بگذارند. در این شرکت‌ها افراد به خلاقیت و ابتکار عمل تشویق می‌شوند. بها دادن به خلاقیت نه تنها در بلند مدت باعث رشد و توسعه می‌شود؛ بلکه زمینه مناسبی را برای رشد و شکوفایی استعدادها و ظرفیت‌های انسانی فراهم می‌کند و این شکوفایی خود بستر مناسبی برای رشد فضایل اخلاقی و معنوی در انسان‌ها است (شاه‌حسینی و کاوسی، ۱۳۹۶). بر اساس مطالعات نظری موجود، کارآفرینی و نوآوری منتج از خلاقیت به عنوان پیش‌فرض‌های رشد اقتصادی نتایج مطلوب یک اقتصاد پویا را رقم می‌زنند (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۳؛ نلسون و جانسون^۵، ۱۹۹۷؛ اوگاندل^۶ و همکاران، ۲۰۱۲؛ نجرج و گاتنگو^۷، ۲۰۱۳). پس می‌توان گفت، کارآفرینی و خلاقیت در دنیای پرتلاطم و آشوب‌زای امروزی دو بال موتور محرکه در رشد اقتصادی به شمار می‌آیند.

کارآفرینی به این دلیل که جامعه را به سمت تغییرات تکنیکی و مبتکرانه سوق می‌دهد و باعث رشد و توسعه‌ی جامعه می‌شود و همچنین به این دلیل که دانش جدید را به خدمات و محصولات جدید تبدیل می‌کند حائز اهمیت است. کارآفرینی علاوه بر ایجاد اشتغال، موجب بالا رفتن کیفیت زندگی، توزیع مناسب درآمد، کاهش اضطراب‌های اجتماعی و بهره‌وری از منابع اصلی می‌شود (صادقی و ملکی‌نیا، ۱۳۹۰: ۷۸). افراد کارآفرین و کسانی که از قابلیت‌های کارآفرینانه بهره‌مندند، می‌توانند در مسیر تحولات حرفه‌ای پیش کنشی عمل کنند، مسیر دگرگونی‌ها را بشناسند و نسبت به نیازهای جدید آگاهی یابند و در راستای ایجاد مشاغل جدید نقش آفرین باشند، بر این اساس لازم است که دانشجویان به گونه‌ای پرورش یابند که قابلیت‌های کارآفرینی در آنها رشد کند. (آدرتس، ۲۰۰۳) اظهار داشته است، کارآفرینان با بهره‌گیری از نیروهای مولد که در خود برای حل خلاقانه‌ی مسئله دارند، با ریسک‌پذیری و تحمل قابل توجه قادر می‌باشند با زیرکی، ظرافت و سرعت هرچه تمامتر تهدیدها و تنگناهای محیطی را در جامعه‌ی خود به فرصت تبدیل نمایند و در شرایط سخت نظیر بیکاری بسیار بالا، کمبود ارز، تورم، جنگ و ... فرصت‌های جدیدی را کشف و از آنها به نفع خود و جامعه بهره‌برداری کنند (زارع، ۱۳۹۳). شرایط اقتصادی، صنعتی، اجتماعی و فرهنگی امروز کشور به گونه‌ای است که حل مشکلات و تنگناها، الگوها و راه‌حل‌های جدید و متفاوتی از جمله کارآفرینی را طلب می‌کند. در این زمینه در گام اول، ضرورت دارد در باب چگونگی قابلیت‌های کارآفرینانه در افراد شناخت کافی به‌دست آید، در گام دوم سهم ارزیابی میزان کارآفرینانه در دانشجویان مشخص شود و سرانجام، بر اساس پژوهش‌های دقیق علمی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های اجرایی مناسب در خصوص تربیت افراد کارآفرین مورد نیاز توسعه‌ی اقتصادی- اجتماعی اقدامات الزم انجام پذیرد. توسعه کارآفرینی یکی از نیازهای جدی توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشورها می‌باشد. در این راستا و با توجه به وضعیت حال حاضر کشورمان که با بحران بیکاری، کاهش رشد اقتصادی و تحریم‌های ظالمانه روبرو است توسعه و ترویج کارآفرینی در دل افراد خلاق و نوآور در نظام آموزشی آن هم در بین دانشجویان که لازمه وجودی آن‌ها ایجاد کسب و کار هدایت افراد به بازار کار می‌باشد، به یک ضرورت جدی و اجتناب ناپذیر تبدیل شده است. دانشجویان دانشگاه سمنان نیز از این قاعده مستثنی نیستند و ایجاد کسب و کار بعد از فارغ التحصیلی ضرورت دارد.

در عصر حاضر به دلیل پیشرفت‌های علمی و فنی بازنمایی‌های ذهنی بشر از کره زمین به دهکده جهانی مبدل شده است. از آنجا که شبکه‌های ارتباطی بازارهای گوناگون تولید و عرضه خدمات را در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی به یکدیگر وصل ساخته و کلید ورود به این بازارهای جهانی را رقابت پذیری دانسته‌اند، بدیهی است که در این رقابت جهانی نه تنها کشورها، بلکه کلیه نهادها و افراد باید دائماً قابلیت‌های رقابت‌پذیری و سازگاری خود را افزایش دهند (ربیعی و خوشه‌چین، ۱۳۹۱). برای دستیابی به این مهم پرورش ایده‌های خلاق و کارآفرینی که بتوانند خود را پیوسته با دنیای جدید هماهنگ و سازگار کنند، ضروری به نظر می‌رسد. اما موضوع دیگری که لزوم توجه به کارآفرینی را سبب شده، معضل بیکاری است که کشور با آن سخت دست به گریبان است، به طوری که به نظر میرسد پرورش افراد کارآفرین و تفکر خوداشتغالی به عنوان راه‌حل‌های مقتضی از طرف سیاستگذاران و مدیران اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است. کارآفرینی موضوعی است که از اواخر قرن بیستم ورد توجه محافل آموزشی کشورهای جهان قرار گرفته است. اما مهم این است که اکنون در عرصه جهانی افراد خلاق و مبتکر به عنوان کارآفرینان منشأ

5. Nelson & Johnson

6. Ogundele

7. Njorge & Gathungu

تحولات بزرگی در زمینه صنعتی، تربیتی و خدماتی شده‌اند. همچنین، چرخه‌های توسعه اقتصادی همواره با توسعه کارآفرینی به حرکت در می‌آید؛ به عبارت بهتر، کارآفرینی موتور رشد و توسعه است. مطالعاتی که در زمینه ارتباط بین ویژگی‌های فردی و رشد و توسعه اقتصادی صورت گرفته است، نشان می‌دهند که پیشرفت به یک گروه و مذهب خاصی اختصاص ندارد و با رشد و توسعه برخی از ویژگی‌ها در افراد می‌توان رشد اقتصادی را در جوامع مختلف فراهم کرد (مالکی و همکاران، ۱۳۹۲).

امروزه دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهها نیز دریافته‌اند که آنها وارد محیط‌های کاری متغیر، پویا و پیچیده خواهند شد، عواملی مانند جهانی شدن، رقابت و رشد سریع فناوری، دنیای فرصتهای کاری را تغییر داده‌اند. امروزه انتظارات کارفرمایان تغییر یافته و آنها نیاز به کارکنانی دارند که رفتارها و گرایش‌های کارآفرینانه از خود نشان دهند. از طرف دیگر، اکثریت مشاغل نوین، در شرکتهای کوچک و متوسط ایجاد می‌شوند. در نتیجه شرکتهای امروزی کوچکتر شده و سازمانهای بزرگتر نیز (با استفاده از فن‌آوری‌های نوین) عموماً افراد کمتری را به کار می‌گیرند. این امر بدین معنا است که دانشجویان و دانش‌آموختگان قرن بیست و یکم امنیت شغلی پایدار و بلند مدت نخواهند داشت. از این رو در حال حاضر، آموزش دانشگاهی به عنوان ابزار کارایی دانش‌آموختگان، به چالش کشیده شده است. از این رو در سال‌های اخیر مشاهده می‌شود که دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها به طور جدی علاقه مند به ایجاد کسب و کارهای مستقل برای خودشان هستند. این جریان، تغییرات عمده‌ای در الگوهای اشتغال را نشان می‌دهد. بنابراین به نظر می‌رسد توجه به کارآفرینی و پرورش زمینه‌های تحقق آن در جوامع امروز یک ضرورت است. با توجه به مطالب فوق محقق در پژوهش حاضر به دنبال ارزیابی میزان کارآفرینی دانشجویان دانشگاه سمنان می‌باشد.

روش کار

روش‌های پژوهش، در واقع ابزارهای دستیابی به واقعیت به شمار می‌روند و هر روش تا اندازه‌ای به کشف قوانین علمی کمک می‌کند. در هر پژوهش، محقق تلاش می‌کند تا مناسب‌ترین روش را انتخاب کند و آن روشی است که دقیق‌تر از روش‌های دیگر قوانین واقعیت را کشف می‌کند. شناخت واقعیت‌های موجود و پی بردن به روابط میان آنها مستلزم انتخاب روش پژوهش مناسب است. انتخاب روش پژوهش به عواملی مانند ماهیت موضوع پژوهش، اهداف و سؤالات پژوهش، دامنه موضوع پژوهش و امکانات اجرایی بستگی دارد (دلاور، ۱۳۹۰). از آنجایی که نتایج این تحقیق برای آموزش عالی و آموزش و پرورش قابل استفاده می‌باشد، تحقیق از لحاظ هدف کاربردی است. و با توجه به ماهیت این پژوهش که بدنبال ارزیابی میزان کارآفرینی دانشجویان در دانشگاه سمنان است، لذا از لحاظ روش گردآوری توصیفی - پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه دولتی سمنان در نظر گرفته شد که تعداد آنها برابر با ۲۶۴۰ نفر گزارش شد. نمونه آماری تحقیق حاضر با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۳۳۵ برآورد شده است که این تعداد نمونه به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های میانگین و t-test تک نمونه‌ای به کمک نرم افزار SPSS-V23 استفاده شد. ابزار گردآوری اطلاعات در تحقیق حاضر پرسشنامه می‌باشد که جهت دستیابی به اهداف و پاسخ به سؤالات تحقیق استفاده گردید.

سنجش قابلیت کارآفرینی دانشجویان (مردانشاهی و دولتی، ۱۳۹۴): پرسشنامه سنجش قابلیت کارآفرینی دانشجویان

توسط مردانشاهی و دولتی (۱۳۹۴) طراحی شده که در تدوین آن از پرسشنامه بومی سنجش ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان ایرانی نیز استفاده گردیده است. این مقیاس ۷۴ آیتم و ۵ زیرمقیاس ریسک‌پذیری، عزم و اراده، توفیق‌طلبی، خلاقیت، استقلال‌طلبی دارد. نمره گذاری پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً موافقم ۵، نسبتاً موافقم ۴، نه موافقم و نه مخالفم ۳، نسبتاً مخالفم ۲ و مخالفم ۱) می‌باشد.

یافته ها و بررسی فرضیات تحقیق

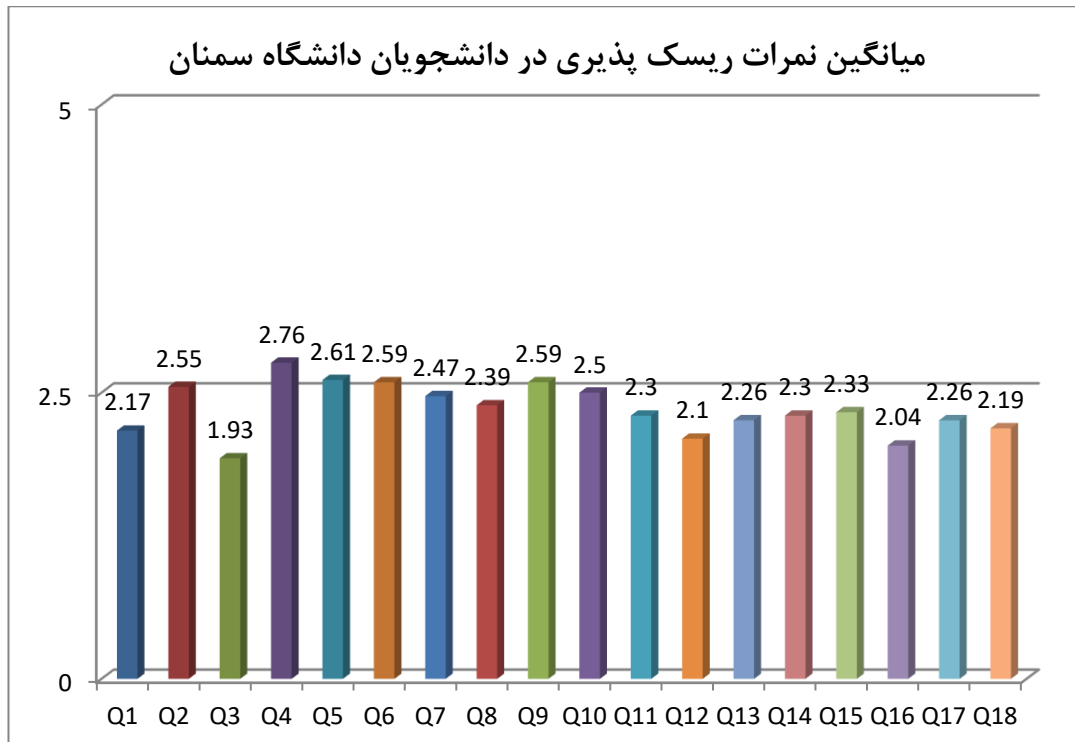
ارزیابی میزان کارآفرینی دانشگاه‌های سراسر ایران (مطالعه موردی دانشگاه سمنان)

دانشجویان دانشگاه سمنان دارای ویژگی ریسک‌پذیری هستند.

جدول (۱): سنجش وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان

میانگین	سوال	میانگین	سوال
۲,۵۰	Q10	۲,۱۷	Q1
۲,۳۰	Q11	۲,۵۵	Q2
۲,۱۰	Q12	۱,۹۳	Q3
۲,۲۶	Q13	۲,۷۶	Q4
۲,۳۰	Q14	۲,۶۱	Q5
۲,۳۳	Q15	۲,۵۹	Q6
۲,۰۴	Q16	۲,۴۷	Q7
۲,۲۶	Q17	۲,۳۹	Q8
۲,۱۹	Q18	۲,۵۹	Q9
۲,۳۵۷	میانگین کل		

در رابطه با وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نیست. میانگین بیشتر سوالات مربوط به مقیاس ریسک‌پذیری کمتر از حد متوسط طیف پاسخگویی می‌باشد. با توجه به جدول (۱) میانگین به دست آمده برای گویه‌های ریسک‌پذیری نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی پایین‌تر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نمی‌باشد.

نمودار (۱): میانگین وضعیت ریسک پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان

همچنین می‌توان جهت سنجش وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده کرد. این آزمون از آزمون‌های شایع در بسیاری از پژوهش‌های تک متغیره است. نتایج جدول (۲) نشان دهنده آن است که مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۲ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد ($p < 0.05$). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات ریسک‌پذیری در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات ریسک‌پذیری در دانشجویان به میزان ۰,۱۴۳ واحد از حد متوسط طیف کمتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار ندارد.

جدول (۲): سطح معناداری آزمون t-test

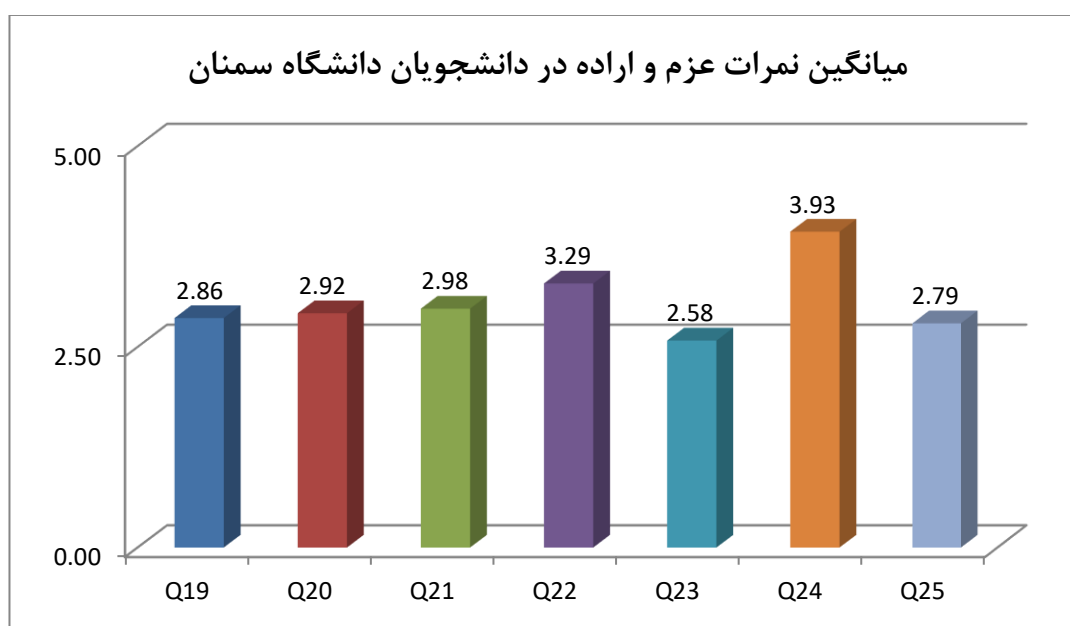
ریسک‌پذیری	
-۲,۸۱۴	t
۱۷	درجه آزادی
۰,۰۱۲	سطح معناداری
-۰,۱۴۳	اختلاف میانگین

دانشجویان دانشگاه سمنان دارای ویژگی عزم و اراده هستند.

جدول (۳): سنجش وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان

سوال	میانگین	سوال	میانگین
Q19	۲,۸۶	Q23	۲,۵۸
Q20	۲,۹۲	Q24	۳,۹۳
Q21	۲,۹۸	Q25	۲,۷۹
Q22	۳,۲۹		
	میانگین کل		۳,۰۵

در رابطه با وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین تمام سوالات مربوط به مقیاس عزم و اراده بیشتر از حد متوسط طیف پاسخگویی می‌باشد. با توجه به جدول (۳) میانگین به دست آمده برای گویه‌های عزم و اراده نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد.

نمودار (۲): میانگین وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان

همچنین می‌توان جهت سنجش وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده کرد. نتایج جدول (۴) نشان دهنده آن که مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۷ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد ($p < 0,05$). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات عزم و اراده در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات عزم و اراده در دانشجویان به میزان ۰,۵۵ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد.

جدول (۴): سطح معناداری آزمون t-test

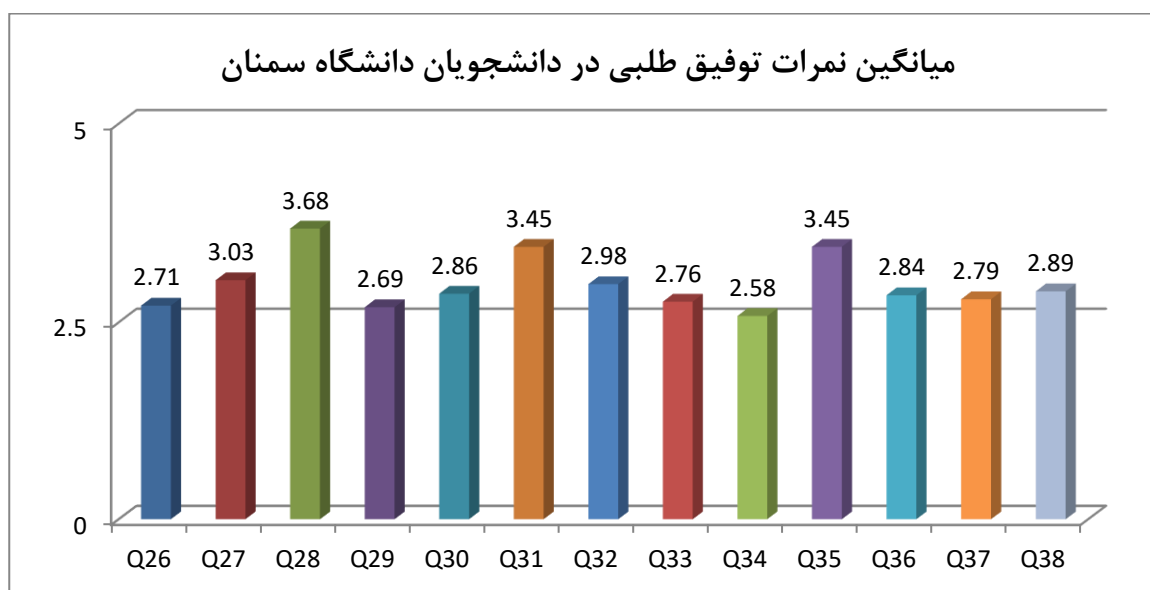
عزم و اراده	
۳,۲۸۴	t
۶	درجه آزادی
۰,۰۱۷	سطح معناداری
۰,۵۵	اختلاف میانگین

دانشجویان دانشگاه سمنان دارای ویژگی توفیق طلبی هستند.

جدول (۵): سنجش وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان

سوال	میانگین	سوال	میانگین
Q26	۲,۷۱	Q33	۲,۷۶
Q27	۳,۰۳	Q34	۲,۵۸
Q28	۳,۶۸	Q35	۳,۴۵
Q29	۲,۶۹	Q36	۲,۸۴
Q30	۲,۸۶	Q37	۲,۷۹
Q31	۳,۴۵	Q38	۲,۸۹
Q32	۲,۹۸		
میانگین کل			۲,۹۸

در رابطه با وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین تمام سوالات مربوط به مقیاس توفیق طلبی بیشتر از حد متوسط طیف پاسخگویی می‌باشد. با توجه به جدول (۵) میانگین به دست آمده برای گویه‌های توفیق طلبی نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد.

نمودار (۳): میانگین وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان

همچنین می‌توان جهت سنجش وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده کرد. نتایج جدول (۶) نشان دهنده است آن که مقدار معناداری برابر با ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد ($p < 0,05$). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات توفیق طلبی در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات توفیق طلبی در دانشجویان به میزان ۰,۴۸ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد.

جدول (۶): سطح معناداری آزمون t-test

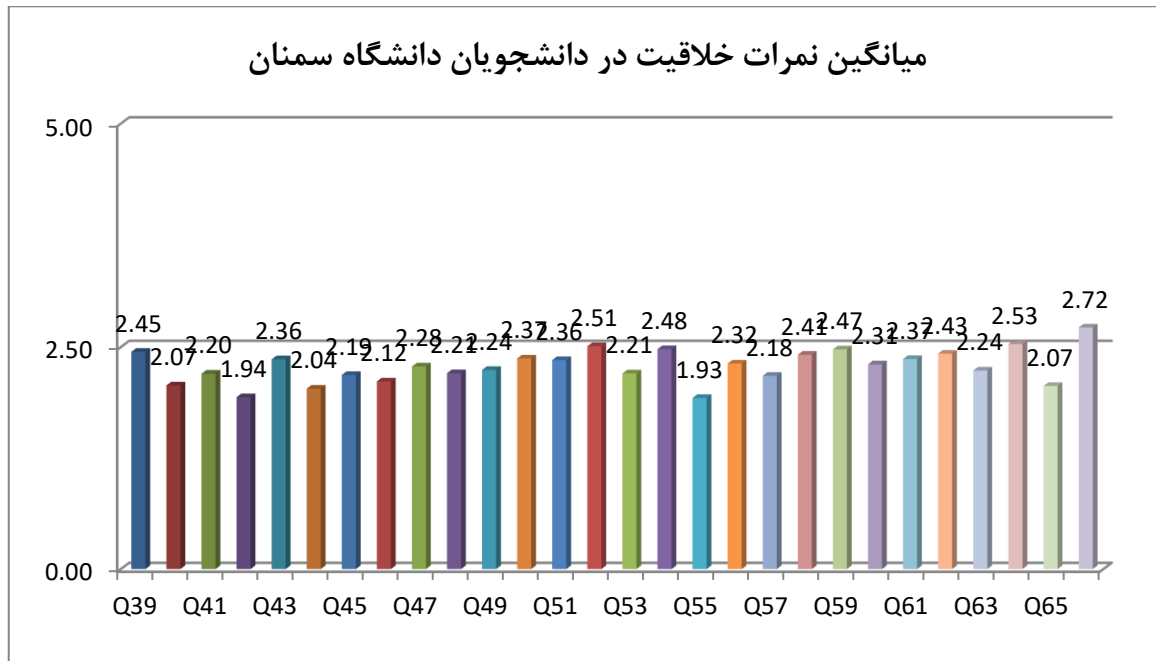
توفیق طلبی	
۵,۰۸۳	t
۱۲	درجه آزادی
۰,۰۰۰	سطح معناداری
۰,۴۸	اختلاف میانگین

دانشجویان دانشگاه سمنان دارای ویژگی خلاقیت هستند.

جدول (۷): سنجش وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان

میانگین	سوال	میانگین	سوال
۲,۲۱	Q53	۲,۴۵	Q39
۲,۴۸	Q54	۲,۰۷	Q40
۱,۹۳	Q55	۲,۲۰	Q41
۲,۳۲	Q56	۱,۹۴	Q42
۲,۱۸	Q57	۲,۳۶	Q43
۲,۴۱	Q58	۲,۰۴	Q44
۲,۴۷	Q59	۲,۱۹	Q45
۲,۳۱	Q60	۲,۱۲	Q46
۲,۳۷	Q61	۲,۲۸	Q47
۲,۴۳	Q62	۲,۲۱	Q48
۲,۲۴	Q63	۲,۲۴	Q49
۲,۵۳	Q64	۲,۳۷	Q50
۲,۰۷	Q65	۲,۳۶	Q51
۲,۷۲	Q66	۲,۵۱	Q52
۲,۲۸		میانگین کل	

در رابطه با وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نیست. میانگین بیشتر سوالات مربوط به مقیاس خلاقیت کمتر از حد متوسط طیف پاسخگویی می‌باشد. با توجه به جدول (۷) میانگین به دست آمده برای گویه‌های خلاقیت نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی پایین‌تر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نمی‌باشد.

نمودار (۴): میانگین وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان

همچنین می‌توان جهت سنجش وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان از آزمون t-test تک نمونه ای استفاده کرد. نتایج جدول (۸) نشان دهنده آن که مقدار معناداری برابر با ۰،۰۰۰ و کمتر از ۰،۰۱ می‌باشد ($p < ۰,۰۱$). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات خلاقیت در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات خلاقیت در دانشجویان به میزان ۰،۲۲ واحد از حد متوسط طیف کمتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار ندارد.

جدول (۸): سطح معناداری آزمون t-test

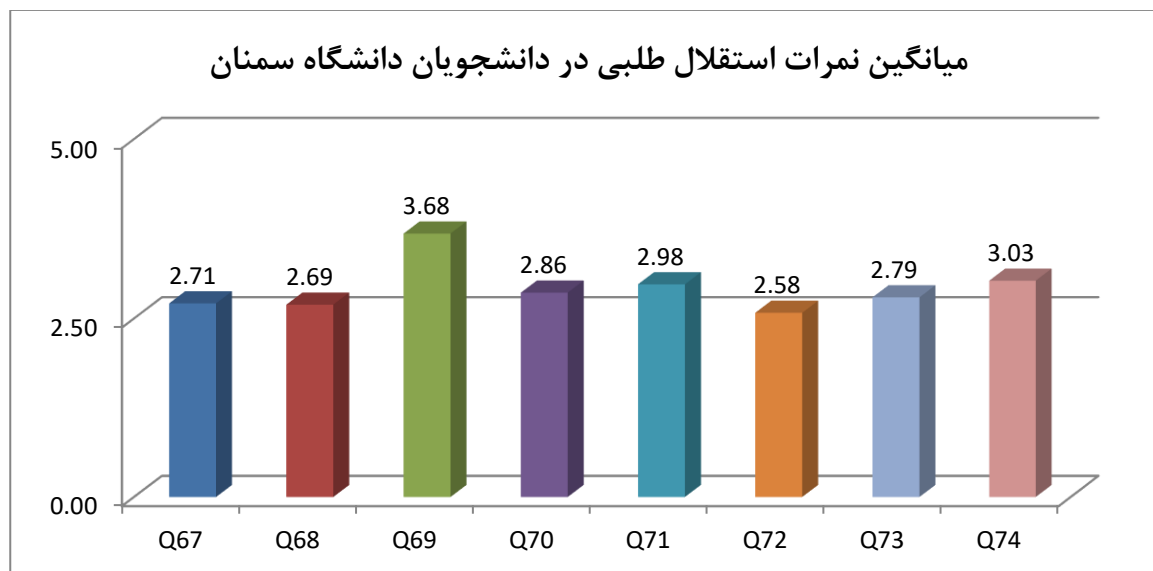
خلاقیت	
-۶،۰۹۷	t
۲۷	درجه آزادی
۰،۰۰۰	سطح معناداری
-۰،۲۲	اختلاف میانگین

دانشجویان دانشگاه سمنان دارای ویژگی استقلال طلبی هستند.

جدول (۹): سنجش وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان

سوال	میانگین	سوال	میانگین
Q67	۲،۷۱	Q71	۲،۹۸
Q68	۲،۶۹	Q72	۲،۵۸
Q69	۳،۶۸	Q73	۲،۷۹
Q70	۲،۸۶	Q74	۳،۰۳
میانگین کل			۲،۹۱

در رابطه با وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین تمام سوالات مربوط به مقیاس استقلال طلبی بیشتر از حد متوسط طیف پاسخگویی می‌باشد. با توجه به جدول (۹) میانگین به دست آمده برای گویه‌های استقلال طلبی نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد.

نمودار (۵): میانگین وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان

همچنین می‌توان جهت سنجش وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان از آزمون t-test تک نمونه‌ای استفاده کرد. نتایج جدول (۱۰) نشان دهنده است آن که مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۱ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد ($p < 0,05$). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات استقلال طلبی در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات استقلال طلبی در دانشجویان به میزان ۰,۴۲ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد.

جدول (۱۰): سطح معناداری آزمون t-test

استقلال طلبی	
۳,۴۱۷	t
۷	درجه آزادی
۰,۰۱۱	سطح معناداری
۰,۴۲	اختلاف میانگین

بحث و نتیجه گیری

در رابطه با وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نیست. میانگین به دست آمده برای گویه‌های ریسک‌پذیری نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی پایین‌تر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی

نمی‌باشد. همچنین نتایج آزمون t-test تک نمونه‌ای نشان داد که مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۲ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد (p<۰,۰۵). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات ریسک‌پذیری در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات ریسک‌پذیری در دانشجویان به میزان ۰,۱۴۸ واحد از حد متوسط طیف کمتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت ریسک‌پذیری در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار ندارد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش محمدپور و همکاران (۱۳۹۸)، آریانی و همکاران (۱۳۹۶)، فرامرزی نیا و همکاران (۱۳۹۵)، شجاع قلعه دختر و همکاران (۱۳۹۳)، امینی و همکاران (۱۳۹۱)، لوندکویست و میدلتون (۲۰۱۷) و والشوک و شپیرو (۲۰۱۴) ناهمسو می‌باشد. در رابطه با وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین به دست آمده برای گویه‌های عزم و اراده نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. همچنین نتایج آزمون t-test تک نمونه‌ای نشان داد مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۷ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد (p<۰,۰۵). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات عزم و اراده در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات عزم و اراده در دانشجویان به میزان ۰,۵۵ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت عزم و اراده در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش محمدپور و همکاران (۱۳۹۸)، صیاد و همکاران (۱۳۹۶)، فدایی و همکاران (۱۳۹۶)، فرامرزی نیا و همکاران (۱۳۹۵)، مالکپور و دلاور (۱۳۹۴)، شجاع قلعه دختر و همکاران (۱۳۹۳)، امینی و همکاران (۱۳۹۱) و جیمسون و ادونل (۲۰۱۵) همسو می‌باشد. در رابطه با وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین به دست آمده برای گویه‌های توفیق طلبی نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. همچنین نتایج آزمون t-test تک نمونه‌ای نشان داد مقدار معناداری برابر با ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد (p<۰,۰۵). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات توفیق طلبی در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات توفیق طلبی در دانشجویان به میزان ۰,۴۸ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت توفیق طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش فدایی و همکاران (۱۳۹۶)، مالکپور و دلاور (۱۳۹۴)، مرادی پردنجانی و جعفری (۱۳۹۲) و لوندکویست و میدلتون (۲۰۱۷) همسو می‌باشد. در رابطه با وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نیست. میانگین به دست آمده برای گویه‌های خلاقیت نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی پایین‌تر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی نمی‌باشد. همچنین نتایج آزمون t-test تک نمونه‌ای نشان داد مقدار معناداری برابر با ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۱ می‌باشد (p<۰,۰۱). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات خلاقیت در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات خلاقیت در دانشجویان به میزان ۰,۲۱ واحد از حد متوسط طیف کمتر می‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت خلاقیت در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار ندارد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش آریانی و همکاران (۱۳۹۶)، فرامرزی نیا و همکاران (۱۳۹۵)، گراهام (۲۰۱۴) و والشوک و شپیرو (۲۰۱۴) ناهمسو می‌باشد. در رابطه با وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان بررسی‌ها نشان می‌دهد که وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. میانگین به دست آمده برای گویه‌های استقلال طلبی نسبت به مقدار متوسطه طیف پاسخگویی بالاتر می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در شرایط مناسبی قرار دارد. همچنین نتایج آزمون t-test تک نمونه‌ای نشان داد مقدار معناداری برابر با ۰,۰۱۱ و کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد (p<۰,۰۵). در واقع می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات استقلال طلبی در دانشجویان با حد متوسط طیف متفاوت می‌باشد و همانطور که مشاهده می‌شود اختلاف مقدار میانگین نمرات استقلال طلبی در دانشجویان به میزان ۰,۴۲ واحد از حد متوسط طیف بیشتر می‌باشد. بنابراین با

اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که وضعیت استقلال طلبی در دانشجویان دانشگاه سمنان در وضعیت مناسبی قرار دارد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش محمدپور و همکاران (۱۳۹۸)، آریانی و همکاران (۱۳۹۶)، فرامرزی نیا و همکاران (۱۳۹۵)، شجاع قلعه دختر و همکاران (۱۳۹۳)، امینی و همکاران (۱۳۹۱)، لوندکویست و میدلتون (۲۰۱۷) و والشوک و شپیرو (۲۰۱۴) همسو می‌باشد. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود، یافته‌های حاصل از این پژوهش و نظایر آن می‌تواند در امر مشاوره‌های تحصیلی مفید باشد. به گونه‌ای که افراد خلاق به سمت دروسی که نیاز به ابتکار دارند هدایت شوند و دانشجویان بتوانند استقلال شخصی و توانایی پیدا کردن راه حل برای مسایل به طرق اکتشافی و از راه خودآموزی پیدا کنند. همچنین دانشجویان اندیشه‌های اصیل را مورد تأیید قرار داده و به فعالیت‌های خلاق مبادرت نمایند و خلاقیت خود را در جهت کارآفرینی اجتماعی و برآورد نیازهای جامعه به کار گیرند. مراکز مشاوره دانشجویی در راستای اجرای برنامه‌های آموزش و پردازش اطلاعات اجتماعی در محیط‌های دانشگاهی در جهت رفع مشکلات اجتماعی دانشجویان اجرا شود. برای دانشجویان خلاق و سخت کوش ارزش قائل شوند. افراد خلاق دارای انگیزه بسیار قوی هستند. از این رو هیچ گاه دست از تلاش و سخت کوشی برنمی‌دارند تا کاری که مورد علاقه‌شان است انجام دهند ولی آنها هم نیاز دارند مورد تشویق قرار گیرند و در ازای کار خوبی که انجام می‌دهند پاداش مناسب بگیرند که این می‌تواند کارآفرینی ارزشمند را رغم زند. ضروریست مواد آموزشی و پرورشی برای شناسایی افراد خلاق و توانایی آفرینندگی کار در برنامه مدارس گنجانده شود. تخصیص بودجه کافی و مناسب برای اجرای طرح‌ها و ایده‌های خلاق و نو توسط دانشجویان. اساتید پژوهش‌های نسبتاً چالش‌برانگیز که احتمال موفقیت در آنها وجود داشته باشد در اختیار دانشجویان قرار دهند و از دانشجویان خواسته شود راه‌حل‌های متنوع و جدیدی برای حل آنها جهت تقویت خلاقیت آنها ارائه دهند. استخدام گروه خاصی از کارکنان برای نوآوری و خلاقیت در دانشگاهها و سازمانهای آموزشی انجام گیرد تا این گروه‌ها وقتشان را برای پیشرفت دانش صرف یافتن ایده‌های جدید برای ارائه خدمات یا تحقیق کنند. راه اندازی دفتر دانش‌آموختگان در دانشگاه در اولویت کاری اولیه قرار گیرد. ایجاد ارتباط منسجم و عملی بین کارآفرینان محلی و استفاده از آنان در فرآیندهای تدریس و پژوهش صورت گیرد.

منابع و مراجع

- [۱] پرداختچی، محمدحسن؛ حیدری، محمود و شفیع زاده، حمید. (۱۳۸۷). بررسی اثربخشی مدیریت در زمینه سازی برای بروز و پرورش کارآفرینی، چشم انداز مدیریت بازرگانی (چشم انداز مدیریت) پیام مدیریت، دوره ۷، شماره ۲۶، صص ۷۱-۱۰۰.
- [۲] ربیعی، علی؛ خوشه چین، پروانه. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر ملاحظات اخلاقی در کارآفرینی زنان (با تاکید بر زنان کارآفرین استان گیلان)، همایش ملی مدیریت بازرگانی با محوریت: کسب و کارهای کارآفرینانه و اقتصاد دانش بنیان، رامسر، دانشگاه پیام نور استان مازندران.
- [۳] شهبازی، کیومرث؛ حسن زاده، اکبر. جعفرزاده، بهروز. (۱۳۹۳). بررسی تاثیر کارآفرینی و نوآوری بر رشد اقتصادی: رهیافت داده های تابلویی، فصلنامه علمی پژوهش نوآوری و ارزش آفرینی، سال دوم، شماره ۵، صص ۴۳-۵۵.
- [۴] شاهحسینی، علی و کاوسی، اسماعیل (۱۳۹۶). نوآوری و کارآفرینی، نشر آبیژ.
- [۵] صادقی، مهدی؛ ملکی نیا، عماد. (۱۳۹۰). ارزیابی دانشجویان از محیط های کارآفرینانه و تبیین رابطه آن با قصد کارآفرینی، پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، ۱۶(۱)، ۶۹-۸۹.
- [۶] طاهری، عبدالمحمد؛ شایان جهرمی، امین و ترابی، سهیل. (۱۳۸۹). بررسی رابطه کارآفرینی سازمانی با خلاقیت در سازمان فنی و حرفه ای شهرستان گچساران، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، دوره ۱، شماره ۴، صص ۴۵-۶۱.
- [۷] مالکی، نصرت الله؛ همایی، رضا؛ نوری، محبوبه. (۱۳۹۲). ارزیابی و مقایسه ی ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه مدیران زن با رویکرد جهانی شدن در پارادایم فرهنگ شناختی اسلامی، مطالعات راهبردی سیاست گذاری عمومی، ۱۲(۴)، ۵۷-۹۲.
- [8] Collins, L., Hannon, P.D. & Smith, A.(2004). "Enacting entrepreneurial intent: the gaps between student needs and higher education capability". *Education+ training*, 46(8/9), pp 454-463.
- [9] Dees, J.G. (2002). *Enterprising nonprofits*, Harvard business review, 76, pp 55-67.
- [10] Engle, R.L., Dimitriadi, N., Gavidia, J.V.,Schlaegel, C., Delanoë, S., Alvarado, I., He, X., Buame, S., & Wolf, B. (2010). "Entrepreneurial intent: A twelve-country evaluation of Ajzen model of planned behavior", *international journal of entrepreneurial behavior and research* , 16(1), pp 35-57.
- [11] Nelson, R. E & Johnson, S.(1997). Entrepreneurship education as a strategic approach to economic growth in Kenya. *Journal of industrial teacher education* , vol. ۳۵, pp. ۲۱-۲۷.
- [12] Njorge, C. W & Gathungu, J. M.n.(2013). the effect of entrepreneurial education and training on development of small and medium size enterprises in Githunguri district –Kenya. *International journal of education and research* , vol. ۱, pp. ۴۵-۱۶.
- [13] Nabi, G. and Liñán, F. (2011). "Graduate entrepreneurship in the developing world: intentions, education and development", *Education and Training* , Vol. 53, No. 5, pp. 325 – 334.
- [14] Ogundele, O.j.K; Akingbade, W.A & Akinlabi, H.B. (2012). Entrepreneurship training and education as strategic tools for poverty alleviation hn Nigeria. *American international journal of contemporary research* , vol ۲ No. ۱, pp. ۱۵۶-۱۴۸.